

Kort intro til retshjælp i praksis

- fokus på privat retshjælp, og hvorledes retshjælpsforsikringen stiller sig i forhold til dækning af gebyr til AES

Agenda

1. Hvilke produkter kan have og få tilknyttet en retshjælpsforsikring?
2. Hvilken forsikring kan dække den private tvist?
3. Typiske tvister på privat retshjælp
4. Hvilke kriterier skal være opfyldt for at opnå retshjælp, herunder hvilke omkostninger, der er dækket?
5. Hvem har bevisbyrden?
6. Offentlig rekurs og klagenævnshandling
7. Hvilke indledende skridt omfattes?
8. Retshjælpsforsikringen og udtalelser fra AES
9. Overvejelser

1. Hvilke produkter kan have og få tilknyttet retshjælpsforsikring?

De private retshjælpsforsikringer følger F&Ps vilkår for retshjælpsforsikring, dog på nær dækningsmaksimum og selvrisiko.

På erhverv og landbrug adskiller betingelserne sig blandt selskaberne, ligesom der er mulighed for klausuler.

Private produkter

- Indbo
- Hus/fritidshus
- Bil
- Båd
- Campingvogn
- Påhængsvogne (eksempelvis hestetrailer).

På indbo er retshjælpsforsikringen automatisk med. På de øvrige produkter afhænger det af, hvorvidt der er tegnet HG-dækning/kasko. Retshjælpsforsikringen følger produktets hovedbetingelser.

For erhverv- og landbrugsprodukterne er retshjælpsforsikringen typisk en tillægsforsikring

2. Hvilken forsikring kan dække den private tvist?

Retshjælpsforsikringen kan dække visse private tvister.

F&Ps vilkår pkt. 13, 1. linje.

“Tvistens karakter er afgørende for hvilken retshjælpsforsikring, der kan dække tvisten, og til hvilken forsikring anmeldelse skal ske”.

Nærmere præcisering følger af vilkårenes pkt. 13.1-13.4

Hvorfor denne opdeling?

- Der er sammenhæng mellem risiko og præmie.

2. Hvilken forsikring kan dække den private tvist? (fortsat)

Eksempler:

- **Eksempel 1:** FT impliceret som ejer/tidl. ejer af hus => husforsikring inkl. HG, jf. pkt. 13.1
 - U: Ikke muligt at tegne HG (AK 71.055: Nedrivningsmodent hus => kun muligt at tegne branddækning => indbo)
- **Eksempel 2:** FT pådraget personskade som fører af bil => der kræves kasko på bilen, pkt. 13.2.
 - NB: Havde FT været passager => indbo.
- **Eksempel 3:** FT er som andelshaver blevet ekskluderet => indbo, jf. pkt. 13.1, litra d.
- **Eksempel 4:** FT rejser som køber mangelsindsigelser overfor sælger af båd => bådforsikring med kasko, jf pkt. 13.3
 - U: Tvister, hvori FT er part som ejer af båd indtil 14 dage efter, at sikrede er blevet ejer af båden og tvister om småbåde er omfattet af indboforsikring, jf pkt. 13.3, litra a og b.

3. Typiske tvister på privat retshjælp

Listen er ikke udtømmende

- **Hus/fritidshus**

- Mangelsager ml. køber og sælger
- Tvister med håndværkere, rådgivere, arkitekter etc.
- Nabolvister (skel/hegn, skygge- og støjgener, vejret, hævde mv)
- Offentlige myndigheder (eksempelvis ekspropriation)
- Krav overfor egen forsikring, eksempelvis ejerskifteforsikring
- Udlejning (kun nødudlejning anses som privat i retshjælpsforsikringens forstand)

- **Bil og både**

- Mangelspørgsmål mellem køber, sælger, forhandler
- Personskade

3. Typiske tvister på privat retshjælp (fortsat)

Listen er ikke udtømmende

- **Indbo**

- Personskadesager
 - Glide- og faldskader, patientskadesager, passager i bil, krav overfor egen ulykkes- og/eller pensionsforsikring.
- Eksklusion af andel-/ejerlejlighed
- Mangelsager ml. køber og sælger af lejlighed, herunder overprissager vedr. andelslejlighed.
- Tvister ml. lejer og udlejer
- Krav på sygedagpenge/flexjob
- Dyr (primært heste ift. mangelsager ml køber/sælger/dyrlæge)

4. Hvilke kriterier skal være opfyldt for at opnå retshjælp?

- her er det konstateret, at der er et forsikringsprodukt med relevant retshjælpsforsikring

- Anmeldelse skal ske skriftligt fra advokat, og krav til anmeldelsen er indeholdt i pkt. 2.3
 - U: Småsager kan skriftligt anmeldes af FT selv.
- Datoen for søgsmålsgrunden skal være opstået i forsikringsperioden, jf. pkt. 4.
- Krav om konkret og aktuel tvist, som kan behandles ved domstol eller voldgift, jf. pkt. 3.1
- Klagenævn og klagemuligheder (både private og offentlige) skal være udtømt, jf. pkt. 3.3 og 3.4
- Rimelig grund, jf. pkt. 3.2

Undtagelser til den private retshjælpsforsikring er opridset i pkt. 5.

4. Hvilke sagsomkostninger er dækket?

F&Ps vilkår pkt.6.

- Egne sagsomkostninger
- Pålagte sagsomkostninger til modparten
- Omkostninger til syn og skøn udmeldt af retten
- Omkostninger til retsmægling, som forudgående godkendes af selskabet
- Andre sagsomkostninger, som selskabet godkender

4. Hvilke omkostninger er undtaget?

F&Ps vilkår pkt. 7

- Ikke afholdt med rimelig grund (ikke rimelig grund til at føre proces, ikke står i rimeligt forhold til sagens genstand)
- Sikredes egne rejseomkostninger eller tabte arbejdsfortjeneste,
- Omkostninger i forbindelse med tvangsfuldbyrdelse, arrest, midlertidige afgørelse om forbud og påbud, herunder sikkerhedsstillelse, samt sikkerhedsstillelse i forbindelse med gruppesøgsmål, medmindre disse er afholdt efter aftale med selskabet
- Omkostninger til tvister behandlet ved et klagenævn eller klagebehandling ved offentlig myndighed
- Omkostninger dækket af sikredes egen ansvarsforsikring,
- Omkostninger, som skyldes forsømmelse fra sikrede eller dennes advokat, medmindre det godtgøres, at forsømmelsen har været uden indflydelse på sagens omkostninger.

5. Hvem har bevisbyrden?

Sikrede skal sandsynliggøre, at der er indtrådt en dækningsberettiget forsikringsbegivenhed

Det er ikke retshjælpsforsikringens formål at betale sagsomkostninger i forbindelse med sandsynliggørelse af, hvorvidt sikrede har et krav.

- **“Retshjælpsforsikringen”** af Michael S. Wiisbye, s. 73: *“Undersøgelser med henblik på at konstatere, om sikrede har et krav, kan med rimelighed søge gennemført overfor en modpart, vil som udgangspunkt ikke være omfattet af retshjælpsforsikringen, idet der som regel ikke på dette tidspunkt vil foreligge en egentlig tvist – det gør der som udgangspunkt først, når sikrede har konstateret kravet, har rejst det overfor modparten og denne har afvist”.*
- **AK 93.039:** *“Nævnet finder ikke grundlag for at pålægge selskabet at yde tilsagn om retshjælpsdækning til det ønskede syn og skøn, idet der på det foreliggende grundlag ikke er rimelig grund til at afholde syn og skøn. Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at formålet med skønsforretningen er at finde ud af, om vandforsyningen er sundhedsmæssig forsvarlig, hvorfor der er tale om en afklarende undersøgelse, hvilket som udgangspunkt ikke dækkes af retshjælpsforsikringen. Nævnet har også lagt vægt på, at der ikke foreligger materiale, der sandsynliggør problemer med vandkvaliteten.....Selskab medhold”.*

5. Hvem har bevisbyrden? (fortsat)

Hvis selskabet mener, at sagen er undtaget dækning, er det selskabet, der har bevisbyrden herfor, jf. "Retshjælpsforsikringen" af Michael S. Wiisbye, s. 227.

Det samme gælder, hvis selskabet undervejs stopper sit forhåndstilsagn om retshjælp til sagens videre førelse. Der stilles krav til selskabets begrundelse, herunder må selskabet præcisere og redegøre nærmere for, hvorfor sagen ikke er omfattet/rimelig.

6. Offentlig rekurs og klagenævnshandling

Retshjælpforsikringen undtager klagebehandling i det offentlige rekursystem, jf. pkt. 3.4 og pkt. 7.d

- Ingen konkret og aktuel tvist (pkt. 3.1), hvis den kan påklages. Tvisten er først konkret og aktuel og egnet til domstolsbehandling, når den sidste offentlige instans/klagemulighed har taget stilling.
- Officialmaksimen => ikke rimelige sagsomkostninger
 - **AK 89.336:** " Nævnet har lagt vægt på, at en klage til kommunen over raskmelding og sygedagpenge er omfattet af det offentlige rekursystem, hvor **officialmaksimen finder anvendelse, hvorfor advokatbistand som udgangspunkt ikke kan anses for nødvendig**. Nævnet finder efter en gennemgang af sagen, at der ikke er forelagt oplysninger om klagen over kommunens raskmelding, der kan begrunde, at antagelsen af advokatbistand har været nødvendig eller rimelig, jf. forsikringsbetingelsernes § 5, stk. 1. Nævnet finder allerede af denne grund, at selskabets afslag på dækning ikke kan kritiseres."

6. Offentlig rekurs og klagenævnshandling (fortsat)

Retshjælpsforsikringen undtager klagenævnshandling, eksempelvis godkendte klagenævn eller klagenævn nedsat ved lov, jf. pkt. 3.3 og pkt. 7.d.

- Selv uden udtrykkelig bestemmelse følger det allerede af tabsbegrænsningsprincippet i FAL § 52 samt betingelsernes pkt. 7a om rimelige sagsomkostninger.
- Formand er som udgangspunkt dommer, nævnsmedlemmer er opdelt i forbruger- og brancherepræsentanter.

Hvornår henvises der ikke til klagenævn?

- Der henvises ikke til klagenævn, hvis sagen er uegnet til nævnshandling, eller nævnet ikke betragtes som kompetent.
- Huslejenævnsager. (Årsag: Bindende kutyme som gør, at det vil være i strid med god forskringskik at afslå retshjælpsdækning med henvisning til pkt. 3.3).

7. Hvilke indledende skridt omfattes?

- **Isoleret bevisoptagelse**

- U: **AK 76.771**: "Efter sin gennemgang af sagen finder nævnet at måtte lægge til grund, at den foreliggende isolerede bevisoptagelse har karakter af en undersøgelse af, om der kan rejses et krav mod entreprenøren og for hvilket beløb, og at brevvekslingen mellem klagerens advokat og konkursboet har karakter af udveksling af oplysninger til brug for behandlingen af konkursboet. Da der således ikke er tale om en aktuel tvist, som med rimelighed kan danne grundlag for et civilretligt søgsmål, kan nævnet ikke kritisere, at selskabet har afvist at yde retshjælpsdækning".

- **Skel- og hegnsynsforretninger**

- **Stadeforretning/sagkyndig beslutning** (integrerede tvistløsningsmekanismer)

- At stadeforretning er typemæssigt omfattet fremgår af AK 91.630.
- At sagkyndige erklæring typemæssigt er omfattet fremgår af AK 86.655 (dog afvist med rimelighed)
- U: **AK 82.373**/Formål at undersøge, hvorvidt klager havde et krav => undtaget: "Efter sin gennemgang af sagen finder nævnet at måtte lægge til grund, at stadeforretningen havde karakter af en undersøgelse af værdien af det udførte entreprisarbejde med henblik på at fastslå størrelsen af murermesterens krav. Da der således ikke var tale om en aktuel tvist, som med rimelighed kunne danne grundlag for et civilretligt søgsmål, kan nævnet ikke kritisere, at selskabet har afvist at yde retshjælpsdækning til skadeforretningen."

7. Hvilke indledende skridt omfattes? (fortsat)

- **Forlig inden retssag - husk krav om tvist**

- **AK 90.453** " Klager over afslag på at dække advokatomkostninger, som hun havde haft i forbindelse med, at hun var blevet ekskluderet af en andelsboligforening. Det fremgik af sagen, at advokaten havde **bistået klager i, at der blev indgået en forligsmæssig løsning**, hvor hun solgte sin lejlighed. Selskabet afviste, at der havde været en tvist i forsikringsbetingelsernes forstand, idet selskabet henviste til, at **eksklusionen ikke var anfægtet, og at advokatens arbejde havde bestået i almindelig advokatrådgivning og gennemgang af købsaftale**. Nævnet fandt ikke grundlag for at pålægge selskabet at yde dækning. Selskab medhold."

- **Ensidigt indhentede erklæringer er som udgangspunkt undtaget**

- Konkret vurdering i forhold til den enkelte sag.
- Det er en selskabspolitisk beslutning, såfremt der i en sag ydes dækning helt eller delvist for ensidigt indhentede erklæringer (Eksempler: komplicerede spørgsmål til skønsmanden, som advokaten ingen forudsætninger har for at kunne stille uden nærmere kendskab).
- Bliver erklæringen i sig selv lagt til grund for dom eller forlig, taler dette for dækning.

8. Retshjælpsforsikringen og udtalelser fra AES

Når selskabet/modparten har afvist at indbringe og betale gebyr m.hp. udtalelse fra AES

- **Betingelser for retshjælp skal være opfyldt, herunder krav om konkret og aktuel tvist og rimelighed**

- **AK 90.562:** " Nævnet finder på baggrund af praksis og sagens oplysninger ikke grundlag for at kritisere selskabets afslag på at yde dækning. Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at klageren har mulighed for selv at forelægge sagen for Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, og at **ansvarsforsikringsselskabet har anerkendt at være indstillet på revurdere afgørelsen** på baggrund af en udtalelse fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring"
- **AK 92.659:** " Nævnet finder efter en gennemgang af sagen ikke grundlag for at kritisere selskabets afslag på at yde dækning med henvisning til, at der ikke foreligger en konkret og aktuel tvist. Nævnet har noteret, at modparten har afvist yderligere krav fra klageren og har henvist klageren til en indenretlig forelæggelse med inddragelse af Retslægerådet, såfremt han mener, at han er berettiget til yderligere. Nævnet har imidlertid lagt vægt på, at **modparten ikke ses at have afvist at foretage en fornyet vurdering af sagen på baggrund af en udtalelse fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, hvis klageren vælger at indhente en sådan.** Som følge heraf bestemmes: Klageren får ikke medhold."

8. Retshjælpsforsikringen og udtalelser fra AES (fortsat)

Eksempler på, hvornår retshjælpsforsikringen kan dække

- Selskabet/modparten har på forhånd meddelt, at de ikke vil følge udtagelsen/ikke vil revurdere og ej heller vil dække gebyret, trods SKL får medhold ved udtalelsen
 - **AK 91.780** " Nævnet finder efter en gennemgang af sagen, at ansvarsforsikringsselskabets mails af 20/7 2016 og 22/9 2017 må forstås således, at en ny udtalelse fra AES ikke vil ændre på selskabets afslag på at genoptage sagen. Nævnet finder under henvisning hertil, at der foreligger en konkret og aktuel tvist mellem klageren og ansvarsforsikringsselskabet. Nævnet finder derfor, at selskabets afslag på at yde tilsagn om retshjælpsdækning med henvisning til forsikringsbetingelserne punkt 3.1, ikke er berettiget."
- Konkret vurdering i forhold til den enkelte sag => er der tvivl i forhold til, hvorvidt modparten vil revurdere, taler det for konkret og aktuel tvist i retshjælpsforsikringens forstand
- Der kan være tilfælde, hvor et retshjælpsforsikringsselskab pba. selskabspolitiske overvejelser i en sag har sagt ok - trods krav om konkret og aktuel tvist ikke er opfyldt - men det binder ikke det enkelte selskab/de øvrige retshjælpsforsikringsselskaber for fremtidige sager.

9. Overvejelser

Bør retshjælpsbetingelser og praksis ændres i forhold til AES?

Prisen for udtalelsen

overfor

- **Risiko og præmie/betingelsernes krav skal være opfyldt**
- **Sikrede skal sandsynliggøre dækningsberettiget forsikringsbegivenhed**
 - **SKL skal overfor modpart dokumentere sit krav, således at modparten på et forsvarligt lægeligt grundlag kan tage stilling (et moment som også lægges vægt på ift. rimelighedsvurderingen på retshjælp)**
 - **SKL kan klage og bede om revurdering**
- **Ikke retshjælpsforsikringens formål at betale for at undersøge, hvorvidt sikrede har et berettiget krav (elementer af tabsbegrænsningspligt)**
- **Nævnet har bl.a. i AK 91.837 udtalt, at det forhold, at der er betydelige omkostninger forbundet med at indhente en udtalelse fra AES, ikke medfører, at selskabet er forpligtet til at yde retshjælpsdækning.**
- **Konkret vurdering i de enkelte sager, herunder mulighed for selskabspolitisk beslutning**